

som Trangen har været til Stede. Naar man betænker, at de fleste Penge er kommet ind ved mindre Bidrag, er det glædeligt, at saa mange har vist Hjerte for, at ogsaa denne Del af den Nordslesvigske Befolkning bliver oplyst og ret vendt. Enkelte har stillet sig uvillige og uforstaaende, men denne Uvillie maa svinde. Hvad der er til Gavn for vore Børn, maa ogsaa være til Gavn for Arbejdernes. Det er ikke blot det, at Børnene lærer deres Modersmaal, som nu omtrent er udelukket fra vore Skoler, men de lærer Fortidens Historie at kende, saa der ikke kan bindes dem enhver som helst Krøniker paa Ærmet — moralsk har Skolen den største Indflydelse paa de Unge. Intet besejrer Raahed og dum Indbilskehed bedre end Oplysning og god Paavirkning.

Efterhaanden krævede Arbejdet en fastere Ramme, og 1910 blev „Den Nordslesvigske Kvindeforening“ stiftet paa en Generalforsamling i Graasten. Fru *Jakobsen*, Augustenborg, valgtes til Formand, mens Fru *Callø* og Fru *Junggren* beholdt Posterne som Sekretær og Kasserer. Foreningens Omraade var Aabenraa, Haderslev, Sønderborg, Tønder og Flensborg Kredse samt Flensborg By, og enhver Kvinde, som var fyldt 18 Aar, havde preussisk Borgerret og boede indenfor dette Omraade, kunde blive Medlem af Foreningen, som havde sit Sæde i Aabenraa. Aarsbidraget var 1 Mark.

Ifølge et Referat i *Hejmdal* fra denne Tid hedder det: „For at arbejde indenfor faste Rammer, har vi dannet en Forening, hvad vi ser de tyske Aviser er meget forargede over. Det er dog kun simpelt Nødværge, at vi vil hjælpe at holde fast paa det, man vil fratage os. Tyske Damer vilde have gjort det samme, om man vilde have berøvet dem deres Modersmaal.“

Det varede heller ikke længe, inden Foreningen erklæredes for politisk; noget vi betragtede som en Ærel.

Paa Generalforsamlingen i Toftlund 1911 besluttedes det ogsaa at hjælpe uformuende unge Mennesker med Sang og Pengehjælp til danske Fagskoler. Der blev ligeledes foreslaaet og vedtaget at afholde 10 Foredrag paa de mest døde Egne, for at Foreningens Virk-

somhed kunde blive mere kendt.

Da Foreningen nu var vokset sig stærk nok til at kunne paa tilfredsstillende Maade efterkomme alle Forespørgsler om Hjælp til Efterskole, og der endda var Penge i Kassen, vedtoges det Aar 1912 at optage en Gerning ved at hjælpe syge og vanføre Børn til Ophold paa Kysthospitalet i Danmark eller til Hjem for Vanføre; dog stod Hjælpen til Efterskole som første Opgave.

Foreningen talte da 2587 Medlemmer, og der var Glæde og Grøde over Arbejdet. 1917 i Brede viste det sig, at Medlemstallet var vokset til 3232.

Vor sidste Generalforsamling afholdtes i Sønderborg 1914. Vi havde da begyndt at arbejde for at faa Feriebørn paa Landet. Tanken var dels at skaffe Børnene under sunde Forhold, dels at faa Børn fra vanskelige, forpøstede Byforhold ud i gode danske Hjem paa Landet. Der forhandlede ligeledes om at afholde smaa Sygeplejekursus i vore Forsamlingshuse, og maaske et større Kursus for Kvinder fra hele Nordslesvig i Aabenraa paa Folkehjemmet.

Saa kom Krigen og lammede og umuliggjorde alt ordnet, opbyggende Arbejde.

Hvad skulde vi nu? Der var ingen Efterskoleelever at laane Sengetøj til, derimod blev der snart andre, der trængte.

Vi skænkede en Del Uldtæpper til Røde Kors og stillede vort Sengetøj til Raadighed for Lasarettet.

Arbejdet for de syge Børn kunde vi ogsaa fortsætte i alt Fald til Dels, takket være Hjælpsomhed og Velvillie fra de danske Sanatorier og Klinikker, vi stod i Forbindelse med, og takket være andre gode Mennesker derovre, som hjalp os, efterhaanden som Kursen gjorde det vanskeligt for os at klare Udgifterne ved egen Hjælp.

Den 29. Marts 1916 døde Fru *Callø*. En Svaghed, hun havde baaret paa længe, fremskyndedes af Krigen og Sorgen over at skulle sende sine to Sønner med. Hun toges forholdsvis pludseligt og uventet bort.

Samme Aar blev vor Forening taget i Brug paa en ny Maade, idet vi af nu afdøde Etatsraad *Hiort-Lorenzen* blev anmodet om at tage Del i Fordelingen af de til

Hjælp i Nordslesvig indsamlede Penge.

Det har været os en stor Glæde at være med i dette Arbejde til Gavn for dem, der trængte, og dem blev der snart mange af.

Saa kom Arbejdet i Danmark for at skaffe os brugt Tøj herved, og mange er de Familier, som vi har gjort glade med alt det dejlige Tøj, vi har faaet — nu kan vi glæde os til endnu mere.

Man vil forstaa, at der er gaaet mange taknemlige Tanker til Danmark fra os henede i denne trange Tid.

Saaledes fik vi for nylig fra Kvinder i Danmark 2000 Kr. til Hjælp til de Forandringer, som nødvendigvis maa gøres for at skaffe Plads til saa mange Børn som muligt — her er mange, mange Børn, som trænger.

Nu kan der igen begyndes paa alle disse dejlige Fredens Opgaver. Det bliver denne Gang Foraars uden Krig og med vort Haabs Opfyldelse — den Glæde er næsten ikke til at rumme — nu kommer den fagre Tid vi ventede saa længe!

Vi vil til Slut prøve paa at besvare Spørgsmaalet om, hvilke Krav Fremtiden stiller til os.

Krigen har slaat mange Saar; deraf vil der udvikle sig Opgaver, som Kvindeforeningen vil glæde sig ved at kunne optage. Der er noget, jeg synes at skimte forude. Mange ensomme Kvinder er der blevet, Kvinder, hvis Livs Haab og Glæde er slukket, hvis ranke Mod blev for tidlig knækket, hvis Arbejdsevne er svækket, fordi der i disse Aar for manges Vedkommende er lidt mere, end et Menneske kan bære.

Der er det, jeg skimter noget om Optagelseshjem for disse ensomme, gamle Kvinder — saa det kan komme til dem som en Trøst, den Gang de stod raadløse, bøjet og knækket, da kom de ikke til at sidde overflødige paa mørke og trange Tagkamre, nej, da aabnedes brede Porte og lyse Stuer, og vort Folk gav os det bedste, de havde. Der staar jo Landet rundt dejlige Bygninger i skønne Omgivelser, tomme og ubrugte — hvem véd, hvad der kan ske — vi lever jo i en Eventyrets Tid.

Et Medlem af Kvindeforeningen.